

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік
нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ

Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫ ҮШІН
ЖЕР ТЕЛІМДЕРІН БӨЛУ**

**ОТВОД ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ
АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ**

**ҚР ҚН 3.03-02-2013
СН РК 3.03-02-2013**

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс,
тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын
басқару комитеті

Комитет по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и
управления земельными ресурсами Министерства национальной
экономики Республики Казахстан

Астана 2015

АЛҒЫ СӨЗ

- 1 **ӘЗІРЛЕГЕН:** «ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «Монолитстрой-2011» ЖШС
- 2 **ҰСЫНҒАН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
- 3 **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:** Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

ПРЕДИСЛОВИЕ

- 1 **РАЗРАБОТАН:** АО «КазНИИСА», ТОО «Монолитстрой-2011»
- 2 **ПРЕДСТАВЛЕН:** Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
- 3 **УТВЕРЖДЕН (Ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:** Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала Құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатыңыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

1	ҚОЛДАНУ САЛАСЫ	1
2	НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3	ТЕРМИНДЕР ЖӘНЕ АНЫҚТАМАЛАР	2
4	МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІК ТАЛАПТАР	2
	4.1 Нормативтік талаптар мақсаты	2
	4.2 Қызметтік талаптар	2
5	ЖАЛПЫ ҚОЛДАНУДАҒЫ АВТОКӨЛІК ЖОЛДАРЫНА АРНАЛҒАН БӨЛІНЕТІН ЖЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	3

КІРІСПЕ

Осы құрылыс нормалары Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңына, жалпы қолданылатын автокөлік жолдарына және өнеркәсіптік кәсіпорындарға, сонымен бірге шаруашылық ішілік, өнеркәсіптік кәсіпорындар және мекемелер (ішкі) үшін жер бөлу нормаларын регламенттейтін нормативтік құқықтық және техникалық актілерге сәйкес өңделген.

«Нормативтік сілтемелер» тарауында келтірілген өзге нормативтік актілермен бірге қолданылатын осы Мемлекеттік норматив автокөлік жолдарының құрылысы және реконструкциясы кезінде қолдану үшін міндетті.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫ ҮШІН
ЖЕР ТЕЛІМДЕРІН БӨЛУ**

ОТВОД ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ

Енгізілген күні - 2015-07-01

1 ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

1.1 Аталмыш құрылыс нормалары Қазақстан Республикасындағы жалпы қолданудағы автокөлік жолдарын және өнеркәсіптік кәсіпорындарға, сонымен бірге шаруашылық ішкілік, өнеркәсіптік кәсіпорындар және мекемелерге (ішкі) автокөлік жолдарының құрылыс және реконструкциясы үшін жердің бөлінуіне қойылатын қызметтік талаптарды құрады, нормативтік талаптарды мақсаты ретінде айқындайды.

1.2 Осы құрылыс нормалары автокөлік жолдарының құрылысы және реконструкциясы кезінде жер бөлу үшін қолданылатын міндетті нормаларды негіздейді, күрделі жөнделетін, жалпы қолданылатын автокөлік жолдарын және өнеркәсіптік кәсіпорындарға, сонымен бірге шаруашылық кәсіпорындар және мекемелерге (ішкі) жерасты жолдарын жоспарда және телімдердің жерасты профилінде қайтадан құрылатын, реконструкцияланатын және қайта құрылымдалатындардың жобалауын жүзеге асыратын, барлық мекелер, заңды және жеке тұлғалар үшін міндетті болып табылады.

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Аталмыш құрылыс нормаларын қолдану үшін келесі заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілер қажет:

Қазақстан Республикасының 2003 жылдың 9 маусымындағы №481-ІІ Су кодексі.

Қазақстан Республикасының 2003 жылдың 20 маусымындағы №442-ІІ ҚРЗ Жер кодексі.

Қазақстан Республикасының 2003 жылдың 8 маусымындағы №477-ІІ Орман кодексі.

Қазақстан Республикасының 09.01.07 жылғы №212-ІІІ Экологиялық Кодексі.

Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» 2001 жылдың 16 шілдесіндегі №242-ІІ Заңы.

Қазақстан Республикасының «Автокөлік жолдары туралы» 2001 жылдың 17 шілдесіндегі №245-ІІ Заңы.

Қазақстан Республикасының «Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық әл-ауқаты туралы» 2002 жылдың 4 желтоқсанындағы № 361-2 Заңы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Жол шаруашылығының құқықтық қамсыздандырылуын жетілдіру туралы» 1998 жылдың 5 қыркүйегіндегі №845 Қаулысы».

ЕСКЕРТПЕ Осы мемлекеттік нормативті қолдану кезінде ағымдық жыл ішіндегі жыл сайын шығарылатын ақпараттық тізімдер және нұсқағыштар бойынша және ағымдық жылы жарияланған, сәйкес ай сайынғы шығарылатын ақпараттық бюллетеньдер және нұсқағыштар бойынша сілтемелік нормативтік құжаттардың жарамдылығын тексерген жөн.

Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген болса), онда осы Мемлекеттік нормативті қолдану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алуы тиіс.

Егер сілтемелік құжат ауыстырылмастан күшін жойған болса, онда оған сілтеме жасаған ереже аталмыш сілтемені қозғамайтын бөлігіне қатысты қолданылады.

3 ТЕРМИНДЕР ЖӘНЕ АНЫҚТАМАЛАР

Осы құрылыс нормаларында сәйкес анықтамалары бар келесі терминдер қолданылады:

3.1 Жол жиегіндегі жолақтар: Шектеулерінде көлік және халық қозғалысының қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жерлерді қолданудың ерекше шарттарын айқындайтын, автокөлік жолдарының бұру жолағына жанасқан жер телімдері.

3.2 Бұру жолағы: Автокөлік жолдарының сәйкес құрастырылымдық элементтерін және инженерлік құрылыстарын орналастыруға арналған, автокөлік жолдарымен толтырылған көлік жерлері, сонымен бірге оларды пайдалану үшін қажетті жол байланысының құрылғылары және ғимараттар, қорғаныс және декоративті орман көшеттері.

4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІК ТАЛАПТАР

4.1 Нормативтік талаптар мақсаты

Осы құрылыс нормаларының нормативтік талаптар мақсаты экономикалығы мен ұзақ мерзімділігін, адам денсаулығы мен өміріне, қоршаған ортаға залал келтірудің тиімсіз тәуекелдерінің тууына жол бермеуді ескере отырып, қауіпсіздік, сенімділік, пайдалану жарамдылығының талаптарына жауап беретін жол жиегіндегі инфрақұрылымның автокөлік жолдарына арналған бұру жолақтарын жобалау және пайдалану болып табылады.

4.2 Қызметтік талаптар

Бұру жолағын ұйымдастыру және оны жайландыру халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз етуі және жол қозғалысы, қоршаған ортаны қорғаудың қауіпсіздік талаптарын ескере отырып, автокөлік жолдарын пайдалану шарттарын құру, сонымен бірге автокөлік жолдарының даму келешектерін ескере отырып, автокөлік жолдарының реконструкциялану, күрделі жөндеу және пайдалану, оны сақтау шарттарын құруы қажет.

5 ЖАЛПЫ ҚОЛДАНУДАҒЫ АВТОКӨЛІК ЖОЛДАРЫНА АРНАЛҒАН БӨЛІНЕТІН ЖЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Автокөлік жолдарына арналған бұру жолағын құрайтын жер телімдерін қалыптастыру айқындалған тәртіпте бекітілген нормативтер бойынша аймақты жоспарлау бойынша құжаттар, жер телімдерінің шекаралары жобалары негізінде және құрамында бұру жолағының жобасы жасалынуы тиіс жобалық-техникалық құжаттамаға сәйкес жүзеге асырылады.

5.2 Автокөлік жолдарына арналған жер телімдері және жер бұру жолақтары ұсынылады:

- 1) Тұрақты жер қолдануды (тұрақты жоғалту) – бұру жолақтары үшін;
- 2) Уақытша жер қолдану кезінде (уақытша жоғалту) – автокөлік жолдарының құрылысы кезінде уақытша ғимараттар мен құрылыстарды орналастыру үшін.

5.3 Автокөлік жолдары үшін жерлерді таңдау, бұру және қолдану кезінде Қазақстан Республикасының Жер, Экологиялық, Су және Орман Кодекстері, Қазақстан Республикасының «Автокөлік жолдары туралы» Заңы, Қазақстан Республикасының «Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық әл-ауқаты туралы» Заңы және өзге сәйкес нормативтік актілер қадағалануы тиіс.

5.4 Тұрақты қолданудағы автокөлік жолдары үшін бөлінген жер телімдерінің жолақтарының ені және өлшемдері, жолдардың санаттарына тәуелді, қозғалыс жолақтарының саны, үймелер биіктігі, ойықтар тереңдігі, төсеу жобасында қабылданған, бүйірлік кюветтердің болуы немесе болмауы, үймелер және ойықтар еңістері, жер ылдидықтары және өзге шарттар талап етілген нормаларға сәйкес айқындалады.

5.5 Бұру жолақтарының көлемдерін өзгерту Қазақстан Республикасының заңнамасымен айқындалған тәртіпте жүзеге асырылады.

Жолақтар шектеулерінде инженерлік коммуникациялардың, жол өткізгіштерінің, үстінен өтетін жерлердің, байланыс желілерінің, электр жабдықтау желілерінің, мұнай-, газ құбырларының, сонымен бірге автокөлік жолдарын өзге қиып өтетін нысандардың (немесе оның тікелей жанында орналасқан ғимараттардың) орналасуы және құрылысы шарттарында мемлекеттік стандарттар және нормативтік құқықтық актілерге сәйкес автокөлік жолдарының оның иегерлері және операторы арасындағы бекітілетін шарттармен айқындалады.

5.6 Автокөлік жолдарының жеке телімдерін суарылатын немесе кептірілетін жерлерде, егістіктерде, көп жылдық жеміс көшеттері және жүзімдіктермен отырғызылған жер телімдеріне орналастыру қажеттілігі жағдайында жер төсемін бүйірлік резервтерсіз және кавальерлерсіз орнату қажет.

Уақытша қолдану үшін ұсынылатын телімдер өлшемдері үймелерді көтеру үшін қажетті жүргізілетін жер жұмыстарының көлеміне тәуелді айқындалады.

Аталған жерлерге автокөлік жолдарын орналастыру кезінде талап етілетін нормаларға сәйкес келетін, жерді бұру жолақтарының енінің азайтылуын қамтамасыз ететін жобалық шешімдерінің (эстакадалар құрылғысымен, тіреу қабырғалары, су бұру астаулары және т.б.) нұсқалары жасалынуы тиіс.

5.7 Бұру жолағының шектеулерінде автокөлік жолының және жол жиегі инфрақұрылымының операторы міндетті: жер телімдерін олардың мақсаттық тағайындалуына сәйкес қолдануға; табиғи нысан ретінде жерге залал келтірмеуге; жер телімдерінің эрозиядан және дефляциядан қорғау бойынша шаралар қабылдауға, өртке қарсы және жерді қорғау бойынша өзге қажетті шараларды жүзеге асыруға. Қазақстан Республикасының заңнамасымен қарастырылған өзге талаптарды қадағалауға.

5.8 Автокөлік жолдарымен және көпір өткелдерімен қиылып өтетін өзендердің жайылма алқаптары аймақ жолына жанасқан мелиорация және ауылшаруашылық иегерудің даму, сонымен бірге балық шаруашылығының даму келешектеріне қарай тұнбалану және батпақтанудан қорғалуы тиіс. Қажетті жағдайларда қосымша су өткізу құрылыстары мен эстакадаларды жобалау қажет.

5.9 Қардан қорғау құрылғысын орналастыру үшін бөлінетін жердің жолақтар енін автокөлік жолдарын жобалау бойынша нормативтік құжаттамаларға сәйкес қабылдау қажет.

5.10 Иеленген мақсаттардың түрлерін көрсете отырып, автокөлік жолдары үшін бөлінген жолақтардың және жер телімдерінің өлшемдері және орналасу орны автокөлік жолдарының құрылысына немесе реконструкциясына берілген техникалық (жұмыс) жобасы құрамында келтірілген жер бөлу кестесінде көрсетілуі тиіс.

Кестеде тұрақты қолдануға берілетін және уақытша қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді қолдануға ұсынылатын жер өлшемдері және аудандары көрсетілуі тиіс.

Автокөлік жолына арналған жердің бөліну кестесін келістіру және бекіту бекітілген тәртіпте автокөлік жолының құрылысына немесе реконструкциясына берілген техникалық (жұмыс) жобасын келістіру және бекітумен біруақытта жүзеге асырылады.

5.11 Бұру жолағын құратын, жер телімдеріне берілген құқықтарды сатып алу және күшін тоқтату, аталған жер телімдерін жердің сәйкес санатына қатыстыру Қазақстан Республикасының бекітілген азаматтық және жер заңнамасы тәртібінде жүзеге асырылады.

5.12 Автокөлік жолдарын бұру жолақтарын пайдалану тәртібі Қазақстан Республикасының «Автокөлік жолдары туралы» Заңға сәйкес жүзеге асырылады.

5.13 Жол жиегі инфрақұрылым нысандарымен және автокөліктердің қозғалыс және пайдалану қауіпсіздіктерін қамтамасыз ету үшін арналған нысандармен иеленбеген, автокөлік жолдарын бұру жолағында орналасқан жер телімдері (олардың бөліктері) Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Жол шаруашылығының құқықтық қамсыздандырылуын жетілдіру туралы» Қаулысына сәйкес қолданылуы мүмкін.

5.14 Қазақстан Республикасының заңнамасымен қарастырылған жағдайлардан өзге бұру жолақтарының шектеулерінде тыйым салынады:

- аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолының құрылысы, реконструкциясы, күрделі жөндеуі, жөндеу және ұстауымен, сонымен бірге жол сервисі нысандарын орналастырумен байланысты емес жұмыстарды орындауға;

- аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолын қызмет көрсету, жол сервисінің нысандарына кірмейтін оның құрылысы, реконструкциясы, күрделі жөндеу, жөндеу және ұстау үшін арналмаған ғимараттарды, құрылыстарды, құрылымдарды және өзге нысандарды орналастыруға;

- аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолын, оның телімдерін жөндеу немесе бұру жолағын ұстау бойынша жүргізілетін жұмыстардан өзге, жер телімдерін жырту, шөптерді шабу, орман көшеттерін және өзге көп жылдық көшеттерді кесуді және бүлдіруді іске асыру, қыртастарды алу және грунтты оюға;

- автокөлік жолдарының иегерлерімен келісілген арнайы орнатылған орындардан тыс аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолдары арқылы жануарларды айдауға, жануарларды бағуға;

- жол қозғалысы қауіпсіздігі туралы техникалық регламенттер және(немес) нормативтік құқықтық актілер талаптарына сәйкес келмейтін жарнамалық құрастырылымдарды орнатуға;

- жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз етуге немесе жол қызметін жүзеге асыруға қатысты емес ақпараттық қалқандар мен нұсқағыштарды орнатуға.

Қазақстан Республикасының өзге бекітілген заңнамалар талаптары мен шектеулерін бұзуға.

5.15 Бұру жолақтарының шектеулерінде жол сервисінің нысандары орналасуы мүмкін. Олардың орналасуын аталмыш нысандарды жобалау және құрылыс нормаларына, сонымен бірге құзіретті органмен бекітілген, аталмыш нысандарды орналастырудың бас сызбалары және құрылыс жоспарларына сәйкес келесі шарттар қадағаланған жағдайда жүзеге асырылады:

- жол сервисінің нысандары аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолында көрінушілікті және жол қозғалысының қауіпсіздігі және автокөлік жолын қолдануды қамсыздандырудың өзге шарттарын нашарлатпауы тиіс;

- жол сервисі нысандарының орналасу орнын таңдау аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолының мүмкін реконструкциялауын ескере отырып, жүзеге асырылуы тиіс;

- жол сервисінің нысандары көлік құралдарының тұрақтау және тоқтауына арналған алаңдармен, кіре берістермен және жанасу орындарымен, оларға қол жетімділіктермен, сонымен бірге жабдықталған өткінші-жылдамдықты жолақтармен қамсыздандырылуы тиіс.

Бұру жолағының шектеулерінде жол сервисінің нысандарын орналастыруға аймақты жоспарлау бойынша құжаттамалардың болмауы жағдайында құзіретті органның келісімі бойынша ғана рұқсат етіледі.

5.16 Бұру жолағының шектеулерінде орналастыруға болады:

- инженерлік коммуникациялар, автокөлік жолдары (аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолдарынан өзге), темір жолдары, электр тасымалдау желілері, байланыс желілері, құбыр жолы және теміржол көлігінің нысандары;

- бұру жолағынан тыс орналасқан және оған қол жетімділікті талап ететін нысандарға жанасу орындары (өткінші-жылдамдық жолақтарын қоса алғанда) кіре берістер, съездер.

5.17 Осы құрылыс нормаларының 5.14 тармағында көрсетілген нысандарды бұру жолағының шектеулерінде орналастыруға егер оларды бұру жолағының шектеулерінен тыс орналасуы жер бедерінің шарттары бойынша күрделі немесе мақсатқа сай емес болса, немесе егер мұндай орналастыру аймақтық маңыздылығы бар автокөлік жолын реконструкциялау жағдайында аталмыш нысандардың қайта орналасуын талап етпейтін жағдайда құзіретті органның келісімі бойынша ерекше жағдайларда рұқсат етіледі.

5.18 Автокөлік жолдарына арналған бұру жолағының жобасы автокөлік жолдарын жобалау бойынша нормативтік құжаттама талаптарына сәйкес топографиялық негізде орындалған графикалық бөліктен және түсіндірме хатынан тұруы тиіс.

5.19 Автокөлік жолының бұру жолағы жобасында анықталуы тиіс:

1) жерді, суды, табиғи ресурстарды қолдануда немесе табысты жоғалтумен байланысты жобаны жүзеге асыру нәтижесінде мүдделері қозғалатын тұлғалар;

2) жоғалтылатын мүліктің, ресурстардың немесе табыстың орнын толтыру үшін мүдделері қозғалатын, ақшалай немесе табиғи түрдегі өтемақы-төлемдердің көлемін алуға құқылы тұлғалар;

3) келесілердің әлеуметтік-экономикалық базасын қалыпқа келтіру үшін, оларды жоғалту сипаты, типі, деңгейіне тәуелді, ақшалай немесе табиғи түрдегі үстінен өтуге кететін шығындар, табысты қалпына келтіруге жәрдем, үстінен өтуге көрсетілетін жәрдем, табыстың орнын толтыру және бизнесті қалыпқа келтіруден тұратын өтемақыға құқық берілетін, мүдделі тұлғалар.

4) қорытынды мерзімнен соң жоба аумағын иеленген адамдар және сондықтан жобамен қарастырылатын қалыпқа келтіру бойынша өтемақыға құқылы емес немесе жобамен қарастырылатын өзге шаралар, немесе олардың жерлерінің жанында орналасқан мемлекеттік жерді немесе табыс ала отырып, құқы жоқ мүлікті иеленген адамдар;

5) мүдделері қозғалатын тұлғалардың әлеуметтік-экономикалық қиысуы туралы ақпарат;

б) Қазақстан Республикасының жер заңнамасына сәйкес айқындалатын өтемақылар көлемдері.

ӘӨЖЖ(69+711.4)(083.74)

МСЖ91.020

Негізгі сөздер: автомобиль жолдары, бұру жолағы, тұрақты жоғалту, уақытша жоғалту

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ.....	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ.....	2
4.1 Цель нормативных требований	2
4.2 Функциональные требования.....	2
5 ТРЕБОВАНИЯ К ОТВОДУ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ ОБЩЕГО ПОЛЬЗОВАНИЯ.....	2

ВВЕДЕНИЕ

Настоящие строительные нормы разработаны в соответствии с Законом Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан», нормативными правовыми и техническими актами, регламентирующими нормы отвода земель для автомобильных дорог общего пользования и подземных дорог к промышленным предприятиям, а также внутрихозяйственных, промышленных предприятий и организаций (внутренних).

Настоящий Государственный норматив, применяемый совместно с другими нормативными актами, приведенными в разделе «Нормативные ссылки», образуют комплекс взаимосвязанных документов, обязательных для применения при строительстве и реконструкции автомобильных дорог.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ОТВОД ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ

LAND ALLOCATION FOR ROADS AND HIGHWAYS

Дата введения 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящие строительные нормы устанавливают цель нормативных требований, формулируют функциональные требования к отводу земель при строительстве и реконструкции автомобильных дорог общего пользования и подъездных дорог к промышленным предприятиям, а также внутрихозяйственных, промышленных предприятий и организаций (внутренних) в Республике Казахстан.

1.2 Настоящие строительные нормы обосновывают обязательные для применения нормы отвода земель при строительстве и реконструкции автомобильных дорог, являются обязательными для всех организаций, юридических и физических лиц, осуществляющих проектирование вновь строящихся, реконструируемых и перестраиваемых в плане и продольном профиле участков капитально ремонтируемых автомобильных дорог общего пользования и подземных дорог к промышленным предприятиям, а также внутрихозяйственных, промышленных предприятий и организаций (внутренних).

2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие законодательные и нормативно-правовые акты:

Водный кодекс Республики Казахстан от 9 июня 2003 г. № 481-ІІ.

Земельный Кодекс Республики Казахстан от 20 июня 2003 г. № 442-ІІ ЗРК.

Лесной кодекс Республики Казахстан от 8 июня 2003 г. № 477-ІІ.

Экологический Кодекс Республики Казахстан от 09.01.07 № 212-ІІІ.

Закон Республики Казахстан «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан» от 16 июля 2001 года № 242-ІІ.

Закон Республики Казахстан «Об автомобильных дорогах» от 17 июля 2001 года № 245-ІІ.

Закон Республики Казахстан «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» от 4 декабря 2002 года N 361-2.

Постановление Правительства Республики Казахстан от 5 сентября 1998 года № 845 «О совершенствовании правового обеспечения дорожного хозяйства».

ПРИМЕЧАНИЕ При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверять действие ссылочных нормативных документов по ежегодно издаваемым информационным перечням и указателям на текущий год и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням и указателям, опубликованным в текущем году.

Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим Государственным нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом.

Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями:

3.1 Придорожные полосы: Участки земель, примыкающие к полосе отвода автомобильных дорог, в границах которых устанавливаются особые условия пользования землей для обеспечения безопасности движения транспорта и населения.

3.2 Полоса отвода: Земли транспорта, занятые автомобильными дорогами, для размещения соответствующих конструктивных элементов и инженерных сооружений автомобильной дороги, а также зданий, сооружений, защитных и декоративных лесонасаждений и устройств дорожной связи, необходимых для их эксплуатации.

4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

4.1 Цель нормативных требований

Целью нормативных требований настоящих строительных норм является проектирование и эксплуатация полосы отвода для автомобильных дорог придорожной инфраструктуры, отвечающих требованиям безопасности, надежности, эксплуатационной пригодности с учетом аспектов экономичности и долговечности, недопущения возникновения неприемлемых рисков причинения вреда здоровью и жизни людей, окружающей среды.

4.2 Функциональные требования

Организация полосы отвода и ее обустройство должны обеспечивать безопасность населения и создавать условия эксплуатации автомобильных дорог с учетом требований безопасности дорожного движения, охраны окружающей среды, а также создания условий реконструкции, капитального ремонта и эксплуатации автомобильной дороги, ее сохранности с учетом перспектив развития автомобильной дороги.

5 ТРЕБОВАНИЯ К ОТВОДУ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ ОБЩЕГО ПОЛЬЗОВАНИЯ

5.1 Формирование земельных участков, образующих полосу отвода для автомобильных дорог, осуществляется по нормативам, утверждаемым в установленном порядке, на основании документации по планировке территории, проектов границ земельных участков и в соответствии с проектно-технической документацией, в составе которой должен быть разработан проект полосы отвода.

5.2 Земельные участки и полоса отвода земель для автомобильных дорог предоставляются:

- 1) в постоянное землепользование (постоянная утрата) – для полосы отвода;
- 2) во временное землепользование (временная утрата) - для размещения временных зданий и сооружений на период строительства автомобильных дорог.

5.3 При выборе, отводе и использовании земель для автомобильных дорог должны соблюдаться Земельный, Экологический, Водный и Лесной Кодексы Республики Казахстан, Закон Республики Казахстан «Об автомобильных дорогах», Закон Республики Казахстан «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» и другие соответствующие нормативные акты

5.4 Ширину полос и размеры участков земель, отводимых для автомобильных дорог в постоянное пользование, в зависимости от категории дорог, количества полос движения, высоты насыпей, глубины выемок, наличия или отсутствия боковых кюветов, принятых в проекте заложений, откосов насыпей и выемок, уклонов местности и других условий устанавливаются в соответствии с требуемыми нормами.

5.5 Изменение размеров полос отвода осуществляется в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

Условия размещения и строительства в пределах полосы отвода инженерных коммуникаций, путепроводов, переездов, линий связи, электропередачи, нефте-, газопроводов, а также других пересекающих автомобильные дороги объектов (или находящихся в непосредственной близости от них сооружений), определяются договорами между их владельцами и оператором автомобильной дороги, в соответствии с государственными стандартами и нормативными правовыми актами.

5.6 При необходимости размещения отдельных участков автомобильных дорог на орошаемых или осушаемых землях, пашне, земельных участках, занятых многолетними плодовыми насаждениями и виноградниками, земляное полотно следует устраивать без боковых резервов и кавальеров.

Размеры участков, предоставляемых во временное пользование, определяются в зависимости от объема земляных работ, необходимых для возведения насыпи.

При размещении автомобильных дорог на указанных землях должны быть разработаны варианты проектных решений (с устройством эстакад, подпорных стенок, водоотводных лотков и др.) обеспечивающие уменьшение ширины полос отвода земель, соответствующие требуемым нормам.

5.7 В пределах полосы отвода оператор автомобильной дороги и придорожной инфраструктуры обязаны: использовать земельные участки в соответствии с их целевым назначением; не наносить ущерб земле как природному объекту; принимать меры по защите земельных участков от эрозии и дефляции, осуществлять противопожарные и иные необходимые мероприятия по охране земель. Соблюдать иные требования, предусмотренные законодательством Республики Казахстан.

5.8 Пересекаемые автомобильной дорогой и мостовыми переходами поймы рек должны быть защищены от заиливания и заболачивания исходя из перспективы развития мелиорации и сельскохозяйственного освоения прилегающей к дороге территории, а также развития рыбного хозяйства. В необходимых случаях следует проектировать дополнительные водопропускные сооружения и эстакады.

5.9 Ширину полос земель, отводимых для размещения снегозащитных устройств, следует принимать в соответствии с нормативной документацией по проектированию автомобильных дорог.

5.10 Размеры и местоположение полос и участков земель, отводимых для автомобильных дорог, с указанием видов занимаемых угодий должны отражаться в графике отвода земель, приводимом в составе технического (рабочего) проекта на строительство или реконструкцию автомобильной дороги.

В графике следует отдельно указывать размеры и площади земель, отводимых в постоянное пользование и предоставляемых во временное краткосрочное или долгосрочное пользование.

Согласование и утверждение графика отвода земель для автомобильной дороги производится одновременно с согласованием и утверждением технического (рабочего) проекта на строительство или реконструкцию автомобильной дороги в установленном порядке.

5.11 Приобретение и прекращение прав на земельные участки, образующие полосу отвода, отнесение указанных земельных участков к соответствующей категории земель осуществляются в порядке, установленном гражданским и земельным законодательством Республики Казахстан.

5.12 Порядок эксплуатации полосы отвода автомобильных дорог осуществляется в соответствии с Законом Республики Казахстан «Об автомобильных дорогах».

5.13 Земельные участки (их части), расположенные в полосе отвода автомобильных дорог, не занятые объектами придорожной инфраструктуры и объектами, предназначенными для обеспечения безопасности движения и эксплуатации автомобильного транспорта, могут использоваться в соответствии с Постановлением Правительства Республики Казахстан «О совершенствовании правового обеспечения дорожного хозяйства».

5.14 В границах полосы отвода, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан, запрещается:

- выполнение работ, не связанных со строительством, с реконструкцией, капитальным ремонтом, ремонтом и содержанием автомобильной дороги регионального значения, а также с размещением объектов дорожного сервиса;

- размещение зданий, строений, сооружений и других объектов, не предназначенных для обслуживания автомобильной дороги регионального значения, ее строительства, реконструкции, капитального ремонта, ремонта и содержания и не относящихся к объектам дорожного сервиса;

- распашка земельных участков, покос травы, осуществление рубок и повреждение лесных насаждений и иных многолетних насаждений, снятие дерна и выемка грунта, за исключением работ по содержанию полосы отвода или ремонту автомобильной дороги регионального значения, ее участков;

- выпас животных, а также их прогон через автомобильные дороги регионального значения вне специально установленных мест, согласованных с владельцами автомобильных дорог;

- установка рекламных конструкций, не соответствующих требованиям технических регламентов и(или) нормативным правовым актам о безопасности дорожного движения;

- установка информационных щитов и указателей, не имеющих отношения к обеспечению безопасности дорожного движения или осуществлению дорожной деятельности;

- нарушение других установленных законодательством Республики Казахстан требований и ограничений.

5.15 В пределах полосы отвода могут размещаться объекты дорожного сервиса. Их размещение осуществляется в соответствии с нормами проектирования и строительства этих объектов, а также планами строительства и генеральными схемами размещения указанных объектов, утвержденными уполномоченным органом, при соблюдении следующих условий:

- объекты дорожного сервиса не должны ухудшать видимость на автомобильной дороге регионального значения и другие условия обеспечения безопасности дорожного движения и использования автомобильной дороги;

- выбор места размещения объектов дорожного сервиса должен осуществляться с учетом возможной реконструкции автомобильной дороги регионального значения;

- объекты дорожного сервиса должны быть обустроены площадками для стоянки и остановки транспортных средств, подъездами, съездами и примыканиями, обеспечивающими доступ к ним, а также оборудованными переходно-скоростными полосами.

При отсутствии документации по планировке территории размещение объектов дорожного сервиса в границах полосы отвода допускается по согласованию с уполномоченным органом.

5.16 В пределах полосы отвода могут размещаться:

- инженерные коммуникации, автомобильные дороги (кроме автомобильных дорог регионального значения), железные дороги, линии электропередачи, линии связи, объекты трубопроводного и железнодорожного транспорта;

- подъезды, съезды и примыкания (включая переходно-скоростные полосы) к объектам, расположенным вне полосы отвода и требующим доступа к ним.

5.17 Размещение объектов, указанных в пункте 5.14 настоящих строительных норм, в пределах полосы отвода допускается в исключительных случаях по согласованию с уполномоченным органом в случае, если их размещение за пределами полосы отвода по условиям рельефа местности затруднительно или нецелесообразно, либо если такое размещение не потребует переустройства указанных объектов в случае реконструкции автомобильной дороги регионального значения.

5.18 Проект полосы отвода для автомобильных дорог должен состоять из пояснительной записки и графической части, выполненной на топографической основе в соответствии с требованиями нормативной документации по проектированию автомобильных дорог.

5.19 В проекте полосы отвода автомобильной дороги должны быть определены:

1) лица, чьи интересы затрагиваются в результате реализации проекта в связи с изменениями в использовании земли, воды, природных ресурсов или потерей дохода;

2) размер компенсации - выплаты в денежном или натуральном выражении, на которую имеют право лица, чьи интересы затрагиваются для возмещения утрачиваемого имущества, ресурсов или дохода;

СН РК 3.03-02-2013

3) право на компенсацию, включающее в себя компенсацию в денежном или натуральном выражении, затраты на переезд, помощь в восстановлении дохода, помощь на переезд, замещение дохода и восстановление бизнеса, причитающиеся лицам, чьи интересы затрагиваются, в зависимости от типа, степени и характера их потерь, для восстановления их социально-экономической базы.

4) люди, которые занимают территорию проекта после окончательного срока и поэтому не имеют права на компенсацию или другие меры по восстановлению, предусматриваемые проектом, или лица, которые заняли государственную землю, располагающуюся рядом с их землей или имуществом, на которые они не имеют права, получая с нее доход;

5) информация о социально-экономическом срезе лиц, чьи интересы затрагиваются;

6) размеры компенсации, определяемые в соответствии с земельным законодательством Республики Казахстан.

УДК (69+711.4)(083.74)

МКС91.020

Ключевые слова: автомобильные дороги, полоса отвода, постоянное пользование, временное пользование.

СН РК 3.03-02-2013

Ресми басылым

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРЛІГІНІҢ
ҚҰРЫЛЫС, ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ ІСТЕРІ ЖӘНЕ
ЖЕР РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ КОМИТЕТІ**

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 3.03-02-2013

**АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫ
ҮШІН ЖЕР ТЕЛІМДЕРІН БӨЛУ**

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА, ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА И УПРАВЛЕНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫМИ РЕСУРСАМИ МИНИСТЕРСТВА
НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 3.03-02-2013

**ОТВОД ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ
АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ**

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная